

hermed er anbefalet til glæde for natur- og kulturhistorisk interesserede, til gavn for naturforvaltningen og til sponsorets fortsatte bevågenhed.

Henning Mørch

På opdagelse i kulturlandskabet. V. Etting (red.).

København, Miljø- og Energiministeriet, Skov- og naturstyrelsen, Gyldendal, 1995. 301 s., ill., 28 cm. Pris ej oplyst.

Ideen om at skrive en bog om kulturlandskabet, og hvordan man kan læse, tyde eller forstå det, er en god idé. Vi har her en bog, der fra forskellige faglige tilgange beskriver og søger at give en forståelse af dette emne. 18 forfattere, nok flest geografer og historikere, har skrevet 24 artikler, der belyser meget forskelligartede aspekter ved landskabet, der alle - for en åben sjæl - er spændende og berigende. Der indledes med en generel afdeling om det danske landskab, hvor E. Porsmoses artikel om Kulturlandskab og bebyggelse er den fyldigste. Andre tager fat på oldtidsminder, skovene, allemandsretten, færdselsruter og stednavnene. Anden afdeling fokuserer på forskellige egne af landet, sogne og større landskaber. K-E. Frandsen fortæller om Amager langs det snit, som den nye motorvej skærer tværs over øen, og der kommer mange spændende oplysninger frem på denne måde. Men hvor meget får stressede bilister på en fræsende motorvej tid til sådanne kulturelle fornøjelser? På grundlag af hedebonden Peder Knudsens detaljerede dagbog, 1829-57 giver S. Christiansen en spændende rekonstruktion af driftsprincipperne og -strategierne for datidens hedebrug i Stavlund NV for Karup. Porsmose går i detaljer med to herregårde på Hindsholm, men går videre med udredning af mange andre historiske forhold i området. A. Reenberg har udvalgt et område på Djursland for at følge landskabets skiftende ansigt. Jeg tvivler dog på holdbarheden af den første bastante sætning "De danske landskaber er skabt af mennesket". Frandsen kommer igen med en god artikel om Løjt Land, hvor han har fundet dette i Danmark meget specielle løkkelandskab, som har sidestykker i Bretagne, hvor betegnelsen er "bocage". S. Andersen tager den nordsjællandske "skovbygd" under behandling; et område der er specielt bla. ved sandfygning, Esrum kloster, statsskove mm. Marsken i Sønderjylland beskrives af N.H. Jessen, hvori der både indgår en naturgeografisk forklaring på marskens særlige dannelseshistorie, samt en kobling til den senere udnyttelse, driftsform og administration. Fælles for disse syv lokaliteter er dog, at de fokuserer på "pæne" landbrugsprægede områder, måske bortset fra Frandsens Amager-tværsnit. Industrielle landskaber og byer er ikke taget med. Man kunne forestille sig grusgravene ved

Hedehusene, motorvejsudfletningen i Vallensbæk Mose eller Køge Bugt Strandpark. I en 3. afdeling giver tre forfattere eksempler på opfattelsen af landskaberne, hvordan den har skiftet gennem tiderne, og hvordan den har fæstnet sig i billedkunst og litteratur. 4. og 5. afdeling ser på fremtidens landskab og på gamle korts betydning for forståelsen af kulturlandskabet.

Helhedsindtrykket af bogen er godt. Gode artikler om spændende emner i relation til kulturlandskabet. Artiklerne er som helhed skrevet på et levende og godt dansk, dog har nogle forfattere tendens til overdreven trang til tomme talesprogsargumenter som: jo, selvfølgelig og naturligvis. Det virker også overdrevet at skrive om rejsetid, når det drejer sig om de daglige ture mellem gården og markerne. Der er gode fotografier, billeder og skitser. Men så må det desværre siges i forbindelse med kortudsnittene, at her kniber det en del, desværre. Selv om der fx side 34 står som figurtekst: "Landkort fra område på Fyn i 1:100.000", så er kortudsnittet ikke gengivet i den angivne målestok. Det er kraftigt nedfotograferet og nærmer sig 1:200.000 og det ulæselige. På side 107 er den helt gal, gengivelsen er en teknisk fadæse og ganske ulæselig. I artiklen om Djursland, pp 154-166 er der flere forbytninger eller fejlhenvisninger til korteksemplerne, ligesom de nummererede figurer tilsyneladende kommer i en tilfældig rækkefølge. Hvis man vil illustrere det skrevne ord med kort og andre figurer, så må det være fordi de har en særlig informationsværdi, og så må de gengives ordentligt tillige med en fyldestgørende figurtekst.

Rolf Guttessen

Indgået til redaktionen

H. J. De Blij: Human Geography - culture, society, and space. 5.ed., New York, Wiley, 1996. IX, 531, 36, 7 s., ill., 29 cm. GBP 20,50.

H. J. De Blij & P.O.Muller: Physical geography of the global environment. 2.ed., New York, Wiley, 1996. XVIII, 599 s., ill., 28 cm. GBP 19,99.

J. Cole: Geography of the world's major regions. London, Routledge, 1996. XVII, 474 s., ill., 28 cm. Hardback GBP 60,-. Paperback GBP 19,99.

W. Framke: Turisme - også et erhverv i Danmark. Brenderup, Geografforlaget, 1996. 48 s., ill., 21 cm. DKK 110,-. *A geography of the third World. J. Dickenson et al.*